

Sygn. akt *XVII AmE 327/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodnicząca – **sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska**

Protokolant – stażysta Joanna Nande

po rozpoznaniu 15 października 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w G.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 20 września 2017 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 2 w ten sposób, że obniża wysokość kary pieniężnej nałożonej na (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w G. do kwoty 63 (sześćdziesiąt trzy) złote;
2. zasądza od pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. kwotę 820 (osiemset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmE 327/17*

UZASADNIENIE

Decyzją z 20 września 2017 r. (znak: (...)) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając w oparciu o przepisy art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (dalej: PE) w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła, oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 PE, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej orzekł, że:

- 1) (...) S.A. z siedzibą w G. w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w O., ul (...), naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 PE, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.
- 2) Za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył ww. przedsiębiorcy karę pieniężną w kwocie 19.879,00 zł.

(decyzja, k. 3-8).

Odwołanie od tej decyzji wniosła (...) S.A., zaskarżając ją w części – tj. w zakresie punktu 2. Wobec decyzji Prezesa URE podniesiono zarzut naruszenia art. 56 ust. 6 i 6a PE przez ich niewłaściwe zastosowanie, poprzez ustalenie

wysokości kary pieniężnej nieadekwatnie do możliwości finansowych odwołującej się Spółki, a także nieadekwatnie do stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia oraz dotychczasowego zachowania odwołującej się. W oparciu o tak sformułowany zarzut powodowa Spółka wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w zakresie jej punktu 2 poprzez odstąpienie od wymierzenia kary lub obniżenie jej wysokości do 1.000 zł, ewentualnie, wniesiono o uchylenie zaskarżonej decyzji w zakresie jej punktu 2. Nadto, strona wniosła o zasądzenie od Prezesa Urzędu na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

(odwołanie, k. 9-13).

Prezes URE, po dokonaniu ponownej analizy akt sprawy oraz zarzutów zawartych w odwołaniu stwierdził, że bark jest podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji. Wobec powyższego organ podtrzymał stanowisko zawarte decyzji, wnosząc o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 38-42).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. (dalej: Spółka (...)), jest przedsiębiorcą wykonującym działalność gospodarczą, między innymi, w zakresie produkcji pozostałych wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania, w tym produkcji granulatu (pelletu) ze słomy w zakładzie produkcyjnym w O., przy ul. (...).

dowód: okoliczności bezsporne; odwołanie, k. 9-13; odpis pełny z Rejestru Przedsiębiorców KRS, k. 27-32.

W dniu 20 listopada 2012 r. Spółka (...) zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. „Umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenie usług dystrybucji – umowę kompleksową” Nr (...), do obiektu (hali produkcyjnej) usytuowanego w O. przy ul. (...). Umowę zawarto na czas określony do 19 marca 2022 r. Odbiorca został zakwalifikowany do III grupy przyłączeniowej, moc przyłączeniową oraz moc umowną ustalono na 1500 kW. W § 4 ust. 7 umowy zawarto postanowienie o treści: „Klient oświadcza, że dla obiektu wymienionego w § 2 moc bezpieczna – minimalna moc wymagana dla zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii wynosi kW.” Spółka (...) nie wskazała jednak w tym postanowieniu wartości mocy bezpiecznej.

Zgodnie z § 4 ust. 8 umowy, klient zamawiający moc umowną powyżej 300 kW może być włączony do planów ograniczeń poboru energii elektrycznej wprowadzanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa – klient zobowiązany jest ograniczyć pobór mocy obciążeń dobowych, zgodnie z zaleceniami sprzedawcy i poleceniami OSD.

Aneksiem Nr (...) do ww. umowy z 15 marca 2013 r. zmieniono postanowienie dotyczące mocy umownej, wprowadzając w miejsce mocy umownej 1.500 kW, moc umowną 800 kW. Na mocy aneksu do ww. umowy z 11 kwietnia 2016 r., postanowieniu § 4 ust. 7 nadano nowe brzemienie, mianowicie:

7. Klient zamawiający moc umowną powyżej 300 kW może być włączony do planów ograniczeń poboru energii elektrycznej wprowadzanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

7.1 OSD opracowuje i aktualizuje, zgodnie z zasadami określonymi w Ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012 r, poz. 1059 z późn. zm.) oraz IRiESD „Plan wprowadzania ograniczeń”.

7.2 W przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej Klient zobowiązany jest ograniczyć pobór mocy, zgodnie z „Planem wprowadzania ograniczeń”.

7.3 OSD zobowiązuje się do uwzględnienia przy tworzeniu „Planu wprowadzania ograniczeń”, mocy bezpiecznej wymaganej dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej, określonej w § 4 ust. 7.

7.4 Dopuszczalne, maksymalne ograniczenie w poborze energii elektrycznej zapewni Klientowi pobór mocy bezpiecznej, o której mowa w ust. 7.3.

7.5 Zmiana mocy bezpiecznej, wymaganej dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia, o której mowa w ust. 7.3 oraz dopuszczalnego maksymalnego ograniczenia, o którym mowa w ust. 7.4 dokonana w wyniku aktualizacji „Planu wprowadzania ograniczeń” nie wymaga aneksu do Umowy OSO zobowiązuje się do pisemnego powiadomienia Klienta o wielkości danych dotyczących Klienta przyjętych do aktualizacji „Planu wprowadzania ograniczeń”.

dowód: okoliczności bezsporne; „Umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenie usług dystrybucji – umowa kompleksową” Nr (...) z załącznikami i aneksami, k. 15-36, 49 akt admin.

Pismem z 30 lipca 2014 r. operator systemu dystrybucyjnego (...) S.A. z siedzibą w O. (OSD) zawiadomił powoda, że jego obiekt zlokalizowany w O. przy ul. (...), podlega planowi ograniczeń w poborze energii elektrycznej, obowiązującemu od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. oraz przedstawił przedsiębiorcy tabelę dopuszczalnego poboru mocy w razie wprowadzenia takich ograniczeń. W planie tym określono dopuszczalny pobór mocy elektrycznej według stopnia zasilania w MW dla ww. obiektu, przy czym stopień zasilania 20 ustalono na 0,000 MW. We wskazanym piśmie ODS poinformował powoda o tym, że według Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej, obowiązuje następujący tryb wprowadzania ograniczeń:

1. Operator Systemu Przesyłowego występuje do ministra właściwego do spraw gospodarki ze stosownym zgłoszeniem o wprowadzenie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w przypadkach określonych w art. 11 Ustawy Prawo Energetyczne.

2. Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadza Rada Ministrów w drodze rozporządzenia na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki (art. 11 ust.7 Ustawy) na czas określony, na terenie kraju lub jego części, w przypadku przewidywania wystąpienia:

a. zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego państwa polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym,

b. zagrożenia bezpieczeństwa osób,

c. znacznych strat materialnych.

3. Po wydaniu przez Radę Ministrów rozporządzenia, o którym mowa w pkt 2, Operator Systemu Przesyłowego informuje odbiorców o stopniach zasilania, obowiązujących w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin w radiowych komunikatach energetycznych w programie(...)Radia SA o godzinie 7.55 i o godzinie 19.55.

4. W przypadku stosowania odstępstw we wprowadzanych ograniczeniach w stosunku do ogłoszonych w komunikatach radiowych, Operator Systemu Przesyłowego powiadamia o tych odstępstwach wykorzystując podległe mu służby dyspozytorskie. Właściwą służbą dyspozytorską (...) S.A. Oddział w O. uprawnioną do przekazywania informacji o wprowadzonych zmianach jest dla Waszego Zakładu - (...) tel. - (...). Zmiany powyższe są nadrzędne w stosunku do powiadomień zawartych w komunikatach radiowych.

Do planu ograniczeń poboru mocy, obowiązującego w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., powód nie zgłosił uwag. Powód oświadczył, że nie odnalazł w swoich dokumentach tego planu, ale też nie zaprzeczył, że go otrzymał.

dowód: okoliczności bezsporne; pismo (...) S.A. wraz z załącznikami, k. 46-49 akt admin.; pismo powoda z 4.10.2016 r., k. 51 akt admin.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. z siedzibą w K. (dalej: PSE), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, PSE zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, były ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) Radia o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów.

dowód: fakty powszechnie znane, bezsporne.

Spółka (...) nie dostosowała się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w O. przy ul. (...) w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. Dnia 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 4,777219 MW w godzinie, 11 sierpnia 2015 r. łącznie 1,828143 MW w godzinie, a 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,021000 MW w godzinie.

dowód: okoliczności bezsporne; Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. w punkcie poboru: (...) O., (...), ul. (...)”, k. 3-4 akt admin..

W roku 2016 Spółka (...) uzyskała przychód w wysokości (...) zł, odnotowując stratę na działalności gospodarczej wielkości (...) zł. W roku 2017 Spółka zaprzestała produkcji granulatu (pelletu), wobec zaprzestania zakupu biomasy na potrzeby Elektrowni (...) przez dotychczasowego kontrahenta – PGE Polską Grupę Energetyczną S.A. W roku tym powodowa Spółka uzyskała przychód ze sprzedaży wielkości (...) zł i ponosiła stratę w wysokości (...) zł.

dowód: okoliczności bezsporne; rachunek zysków i strat za okres od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r., k. 60 akt admin.; pismo Spółka (...) z 26.01.2017 r., k. 17-18; pismo PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. z 9.02.2017 r., k. 19; Bilans na dzień 30.06.2017, k. 20; rachunek zysków i strat za okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r., k. 21

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego i sądowego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebrany w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało uwzględnieniu w zakresie, w jakim zmierzało do obniżenia wysokości nałożonej na Spółkę (...) kary pieniężnej.

Stan faktyczny niniejszej sprawy nie był sporny między stronami, a decyzja Prezesa URE z 20 września 2017 r. została zaskarżona przez powoda jedynie w części odnoszącej się do kary pieniężnej. Oznacza to, że w punkcie 1 decyzja ta stała się prawomocna.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.
2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) Radia o godzinie 7^(55) i 19^(55) oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.
3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Odnosząc powyższe unormowania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że okolicznością niekwestionowaną jest, że powód jest odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczą ograniczenia w poborze mocy i jednocześnie nie mają do niego zastosowania wyłączenia z § 6 rozporządzenia. Powód był zatem zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. Polskie Sieci Elektroenergetyczne) w dniu 10 i 11 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00. Powód miał możliwość uzyskania wiedzy o tych ograniczeniach z energetycznych komunikatów radiowych czy informacji zamieszczonej na stronie internetowej operatora.

W rozpatrywanej sprawie poza sporem jest, że Spółka (...) S.A. nie dostosowała się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w obiekcie zlokalizowanym w O. przy ul. (...). W dniu 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 4,777219 MW w godzinie, a 11 sierpnia 2015 r. łącznie 1,828143 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone przez Operatora Systemu Przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE), zaś 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,021000 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r.).

Kwestia dopuszczania się przez powodowego przedsiębiorcę wymienionych naruszeń jest niewątpliwa i niesporna, rozstrzygnięcia wymagało natomiast, czy istnieje podstawa prawna do nałożenia na powoda sankcji za niezastosowanie się do wskazanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej.

Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest uprawniony do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Należy zauważyć, że ustawodawca przewidział sankcję nie ogólnie za każdy przypadek niezastosowania się do tego rodzaju ograniczeń, lecz tylko za niezastosowanie się do ściśle określonych, konkretnych ograniczeń, tj. wprowadzonych w oparciu o art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 PE.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Oznacza to, że oparcie zaskarżonej decyzji na tej podstawie prawnej było prawidłowe, skoro powodowi zarzucono, między innymi, niezastosowanie się 12 sierpnia 2015 r. do ograniczeń wprowadzonych przez Radę Ministrów.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE - który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie - to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń. Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pozwany oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, było bezpodstawne. Wbrew twierdzeniom organu, przepis ten nie stanowi rozwinięcia uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, określając sposób realizacji wprowadzonych ograniczeń. Norma ta dotyczy bowiem możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego, a nie OSP, świadczonych przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw.

Jedynie na marginesie należy odnotować, że zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 19 PE, sankcją zagrożone jest również, między innymi, nie przestrzeganie poleceń OSP, o których mowa w art. 11d ust. 1 i 2, przy czym w niniejszej sprawie ta sytuacja nie miała miejsca.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdza, że przepisy art. 11c ust. 3 PE oraz art. 11d ust. 3 PE nie stanowią samoistnej podstawy prawnej wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie polecenia OSP. Podstawę taką stanowi przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, nie uwzględniony wszakże w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a PE. Oznacza to, że odesłanie zawarte w danym zakresie w ostatnim z wymienionych przepisów, przyznającym Prezesowi URE kompetencję do wymierzenia kary pieniężnej, jest błędne. Tym samym, nałożenie tej kary w przypadku niezastosowania się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, wymagałoby zastosowania przez organ wykładni rozszerzającej art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, co zdaniem Sądu, należy uznać za niedopuszczalne. Kary pieniężne, wymierzane na podstawie ustawy Prawo energetyczne, stanowią rodzaj sankcji administracyjnokarnej. Przepisy o charakterze administracyjnokarnym, przewidujące kary pieniężne za określone naruszenia, winny zaś być stosowane przez organy administracji publicznej w sposób ścisły i precyzyjny, tzn. dokładnie odpowiadający normie prawnej bez stosowania wykładni rozszerzającej, analogii, czy domniemań (tak trafnie M. Sachajko [w:] red. M. Swora, Z. Muras, Prawo energetyczne, tom II, Komentarz do art. 12-72, Warszawa 2016, s. 883). W tym kontekście, konstrukcja przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE budzi istotne zastrzeżenia w zakresie spełniania zasady określoności czynów zabronionych pod groźbą kary (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Zasada ta w demokratycznym państwie prawnym stanowi jeden z filarów ochrony karnoprawnej, która zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, winna być stosowana także w przypadku odpowiedzialności za delikty administracyjne, w tym także te, które zostały unormowane w ustawie Prawo energetyczne. Ustawowe formułowanie przepisów o charakterze represyjnym musi w pełni odpowiadać zasadzie określoności, co oznacza, że ustawa musi w sposób kompletny, jasny, jednoznaczny i precyzyjny definiować wszelkie znamiona czynów zagrożonych karą. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za swój, pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 1 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt GSK 30/04, zgodnie z którym przy egzekwowaniu obowiązku, kształtowanego normą prawa administracyjnego materialnego, za którego naruszenie przewidziana jest administracyjna kara pieniężna, muszą być zachowane bezwzględnie zasady interpretacji i stosowania norm o charakterze restrykcyjnym ukształtowane w dziedzinie prawa karnego, zwłaszcza zasada prymatu wykładni językowej przed innymi rodzajami wykładni (System Informacji Prawnej LEX nr 799784). W ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi wątpliwości, że w odniesieniu do przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, powyższe kryteria, w tym wymóg kompletności i jednoznaczności w formułowaniu przez ustawodawcę przesłanek normatywnych kary pieniężnej, nie został spełniony.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, konieczne było uchylenie kary wymierzonej powodowi za niezastosowanie się do ograniczeń w dniu 10 i 11 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w pełni podziela natomiast ocenę Prezesa URE, co do zasadności orzeczenia wobec Spółki (...) kary pieniężnej, jak i jej wysokości, w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń, wynikającego z art. 11 PE (ograniczenia wprowadzone w drodze rozporządzenia Rady Ministrów). W ocenie Sądu, wbrew zarzutom odwołania, brak było w danym przypadku podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a PE. Zgodnie z tym przepisem, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. W ocenie Sądu, w analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości czynu zarzuconego przedsiębiorcy jest znaczny z uwagi na wpływ tego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ponadto, skoro kara została wymierzona za przekroczenie poboru mocy konkretnym dniem wskazanym w zaskarżonej decyzji, to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tym właśnie dniu miał miejsce stan, w którym powód nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej.

Zgodnie z art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Co do stopnia szkodliwości czynu, to jak już wskazano powyżej, Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ograniczenia takie zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. I nawet jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Powód jest zaś profesjonalistą, a zatem dotyczą go podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem w taki sposób prowadzić działalność gospodarczą, aby nie naruszać przepisów prawa. Zaniedbując określenia w umowie zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym mocy bezpiecznej, która powinna odpowiadać maksymalnemu ograniczeniu w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej jakie ustala się przy 20 stopniu zasilania, powodowa Spółka doprowadziła w rezultacie do niedostosowania poziomu mocy dla poszczególnych stopni zasilania od 11 do 20 do realiów działalności prowadzonej w obiekcie zlokalizowanym w O. przy ul. (...). Podejmując zaś decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy, przedsiębiorca musi liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE.

Oceniając stopień zawinienia powoda, organ trafnie uwzględnił podjęte przez przedsiębiorcę działania mające na celu jak najszybsze dostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń. Nie można natomiast uznać za okoliczność łagodzącą wcześniejsze prawidłowe wykonywanie obowiązków związanych z wprowadzaniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, z uwagi na to, że sytuacja taka nie miała wcześniej miejsca pod rządami obecnie obowiązujących przepisów. Biorąc pod uwagę, że w rozpatrywanej sprawie istnieje podstawa do wymierzenia powodowi kary za naruszenie obowiązku w dniu 12 sierpnia 2015 r., dzieląc metodologię kalkulacji kary przyjętą przez Prezesa URE, Sąd uznał, że za to naruszenie powodowi winna zostać wymierzona kara w wysokości 63 zł, stanowiąca iloczyn 3.000 zł oraz łącznego przekroczenia mocy 0,021000 MW w godzinie. Kara ta z całą pewnością mieści się w granicach możliwości finansowych powoda.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że pozwany Prezes URE - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu powodowi kosztów procesu, na które złożyły się: opłata od odwołania w wysokości 100 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Ewa Malinowska